

УДК 001:355.43

Свєшніков С.В. к.т.н., с.н.с.;

Павліковський А.К. к.військ.н., доцент;

Ковальчук П.А.

Центр воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України
імені Івана Черняховського

Показники воєнно-економічного потенціалу держав у регіоні довкола України і деяких провідних держав у світі

Показатели воєнно-
економічного потенціала
держав в регіоні около
України и некоторых ведущих
держав в мире

Parameters of military-economic
potential of the states in region of
Ukraine and some leading states of
the world

Резюме. Надані значення окремих показників воєнно-економічного потенціалу держав у регіоні Україна, РФ, Білорусь, Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова, Болгарія, Туреччина, Україна, Грузія і для порівняння США.

Резюме. Представлены значения отдельных показателей воєнно-економічного потенціала держав регіона Украина, РФ, Беларусь, Польша, Словакия, Венгрия, Румыния, Молдова, Болгария, Турция, Украина, Грузия и для сравнения США.

Resume. The values of separate indexes of strategic potential of the states of region are presented is Ukraine, Russian Federation, Belarus, Poland, Slovakia, Hungary, Romania, Moldova, Bulgaria, Turkey, Ukraine, Georgia – and for comparison of the USA.

Ключові слова:

золотовалютні резерви, номінальний ВВП, індекс інноваційного розвитку економіки.

Ключевые слова:

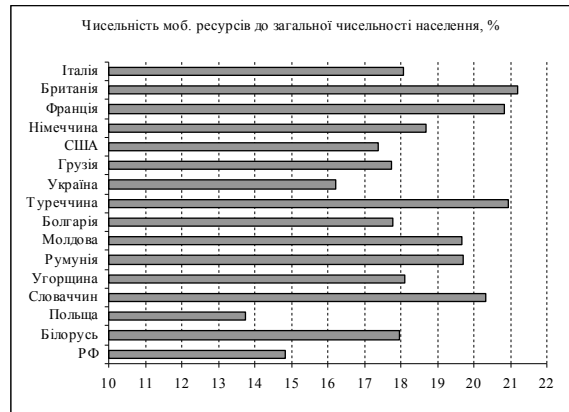
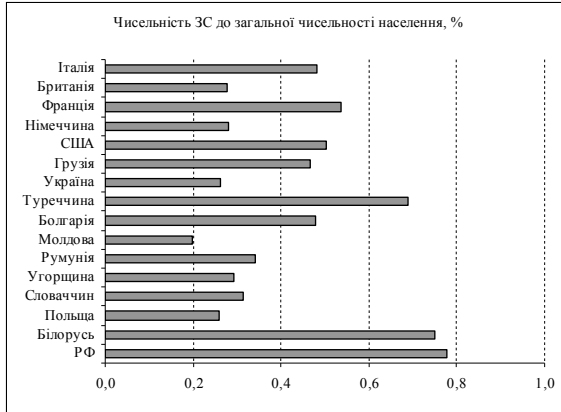
золотовалютные резервы, номинальный ВВП, индекс инновационного развития экономики.

Keywords: gold-value backlogs, nominal GDP, index of innovative development of economy.

1. Чисельність населення на 2012 рік [1], збройних сил на 2006 рік [2], обсяг мобілізаційних ресурсів на 2008 рік [3].

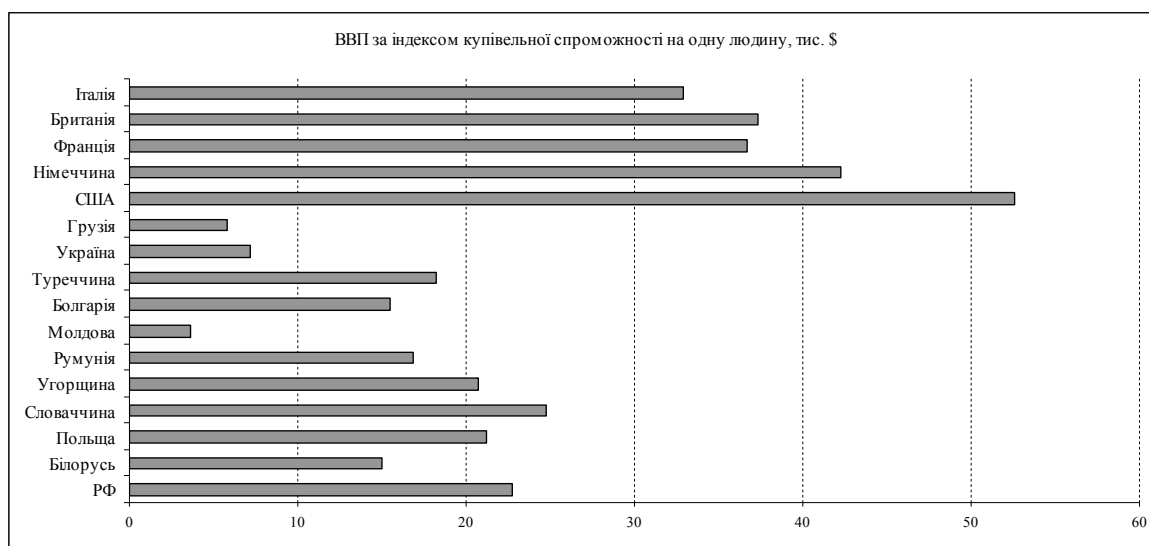
Показник Держава	Чисельність населення	Чисельність ЗС		Обсяг мобілізаційних ресурсів (чоловіки віком 18-49 років, придатні до військової служби)	
		млн.	млн.	%	млн.
1	2	3	4	5	6
РФ	141,5	1,1	0,78	21	15
Білорусь	9,5	0,071	0,75	1,7	18
Польща	38,5	0,1	0,26	5,3	14
Словаччина	5,4	0,017	0,31	1,1	20
Угорщина	9,9	0,029	0,29	1,8	18
Румунія	21,3	0,073	0,34	4,2	20
Молдова	3,6	0,07	0,2	0,7	20
Болгарія	7,3	0,035	0,48	1,3	18
Туреччина	74	0,510	0,69	15,5	21
Україна	45,6	0,12	0,26	7,4	16
Грузія	4,5	0,021	0,47	0,8	18

1	2	3	4	5	6
США	313,9	1,58	0,5	54,6	17
Німеччина	81,9	0,23	0,28	15,3	19
Франція	65,7	0,352	0,54	13,7	21
Британія	63,2	0,175	0,28	13,4	21
Італія	60,9	0,293	0,48	11	18

2. Номінальний ВВП на 2012 рік [4], ВНД за методом атласу на 2012 рік [5], ВВП за індексом купівельної спроможності на одну людину на 2012 рік [6].

Показник	Номінальний ВВП, млрд. \$	ВНД за методом атласу, млрд. \$	ВВП за індексом купівельної спроможності на одну людину, тис. \$
Держава			
РФ	2015	1822	22,72
Білорусь	63	62	14,96
Польща	489	488	21,17
Словаччина	91	93	24,77
Угорщина	124	123	20,71
Румунія	192	188	16,86
Молдова	7	7,4	3,63
Болгарія	51	50	15,45
Туреччина	789	801	18,19
Україна	176	160	7,18
Грузія	15	15	5,77
США	16244	16430	52,61
Німеччина	3428	3625	42,23
Франція	2612	2743	36,72
Британія	2471	2444	37,34
Італія	2014	2063	32,92

3. Витрати на оборону на 2011 рік [7, 8], витрати на медицину на 2012 рік [9].

Показник	Витрати на оборону, млн. \$	Витрати на оборону, % від ВВП	Витрати на оборону на одного в/с тис. \$	Витрати на медицину, % від ВВП	Витрати на оборону до витрат на медицину
РФ	71853	4,5	65	6,2	73
Білорусь	598	1,2	8	5,3	23
Польща	9705	1,9	97	6,7	28
Словаччина	1058	1,1	62	8,7	13
Угорщина	1385	0,8	48	7,7	10
Румунія	2145	1,3	29	5,8	22
Молдова	21	0,3	3	11,4	3
Болгарія	790	1,5	23	7,3	21
Туреччина	17871	2,3	35	6,7	34
Україна	4078	2,8	34	7,2	39
Грузія	426	2,9	20	9,9	29
США	711421	4,2	450	17,9	23
Німеччина	46745	1,3	203	11,1	12
Франція	62535	2,3	178	11,6	20
Британія	62685	2,5	358	9,3	27
Італія	34501	1,7	118	9,5	18

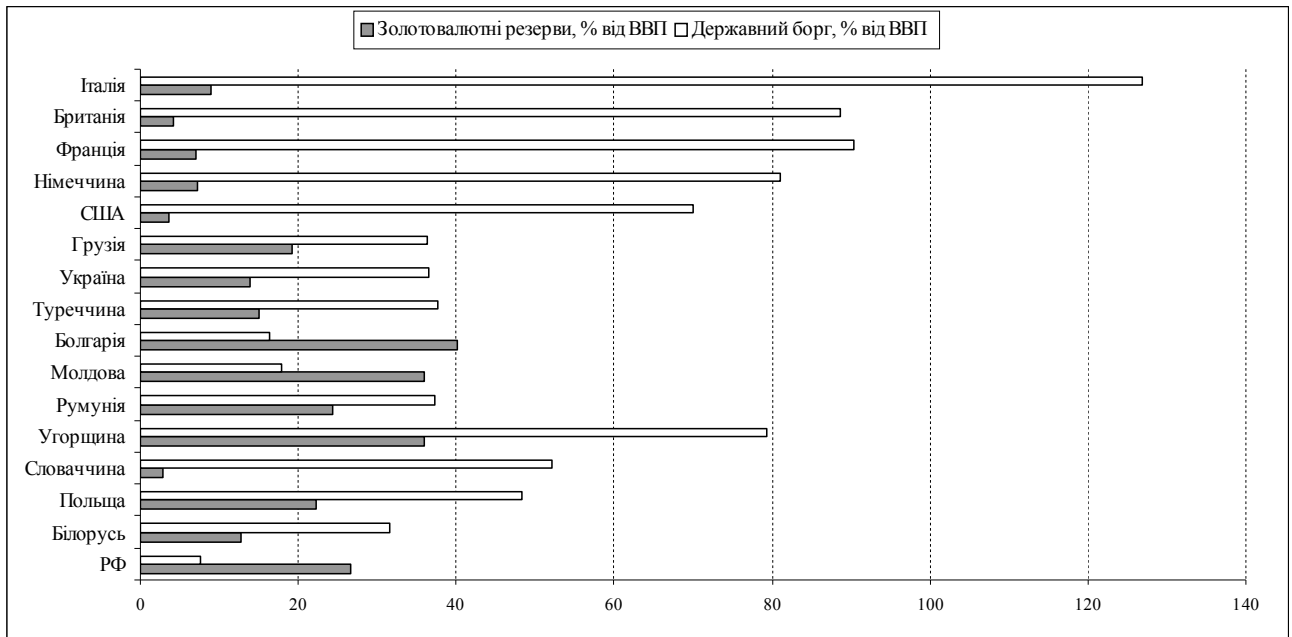
4. Золотовалютні резерви на 2012 рік [10] і державний борг* на 2012 рік [11, 12].

Показник	Золотовалютні резерви, млрд. \$	Золотовалютні резерви, % від номінального ВВП	Державний борг, млрд. \$	Державний борг, % від номінального ВВП	Баланс поточного рахунку, млрд. \$
Держава					
1	2	3	4	5	6
РФ	537	26,7	155,2	7,7	71,4
Білорусь	8	12,7	19,8	31,5	-1,7
Польща	109	22,3	236,2	48,3	-18,2
Словаччина	2,5	2,8	47,4	52,1	2
Угорщина	44,7	36	98,3	79,3	2
Румунія	46,7	24,3	71,4	37,2	-6,4
Молдова	2,5	36	1,2	17,8	-0,5
Болгарія	20,5	40,2	8,3	16,3	-0,7
Туреччина	119	15,1	296,7	37,6	-47

1	2	3	4	5	6
Україна	24,6	13,9	64,4	36,6	-14,7
Грузія	2,9	19,1	5,4	36,3	-1,8
США	574	3,5	11370,8	70	-440
Німеччина	249	7,3	2776,7	81	238
Франція	184	7	2358,6	90,3	-57
Британія	105	4,2	2191,8	88,7	-94
Італія	181	9	2555,8	126,9	-8

* Державний борг – сукупність державних запозичень без валютних зобов'язань приватного сектору.

** Баланс поточного рахунку – сума чистого експорту товарів і послуг, чистих первинних і вторинних доходів.

5. Інфляція споживчих цін на 2012 рік [13] і безробіття на 2012 рік [14].

Показник	Інфляція споживчих цін, %	Безробіття, % від працездатного населення
Держава		
РФ	5,1	5,5
Білорусь	59,2	6,1
Польща	3,6	10,1
Словаччина	3,6	13,9
Угорщина	5,7	10,9
Румунія	3,3	7
Молдова	4,7	5,6
Болгарія	3	12,3
Туреччина	8,9	9,2
Україна	0,6	7,5
Грузія	-0,9	15
США	2,1	8,1
Німеччина	2	5,4
Франція	2	9,9
Британія	2,8	7,9
Італія	3	10,7

6. Структура ВВП на 2012 рік [15, 16] і ринкова капіталізація компаній на 2012 рік [17].

Показник	Доля сільського господарства, % у ВВП	Доля промисловості, % у ВВП	Доля сфери послуг, % у ВВП	Ринкова капіталізація компаній на фондовій біржі, % від ВВП
Держава				
РФ	4	36	60	43
Білорусь	10	44	46	0
Польща	4	32	64	36,3
Словаччина	4	35	61	5,1
Угорщина	4	31	65	16,9
Румунія	6	33	61	8,3
Молдова	13	17	70	0
Болгарія	6	30	64	13,1
Туреччина	9	27	64	39,1
Україна	9	30	61	11,7
Грузія	9	23	68	6
США	1	19	80	114,9
Німеччина	1	28	71	43,4
Франція	2	19	79	69,8
Британія	1	2	79	122,2
Італія	2	25	73	23,8

7. Експорт/імпорт товарів і послуг на 2012 рік [18, 19].

Показник	Експорт товарів і послуг, % від ВВП	Імпорт товарів і послуг, % від ВВП	Експортно-імпортний баланс, млрд. \$	Експортно-імпортний баланс, % від ВВП
Держава				
РФ	29	22	141,05	7
Білорусь	82	77	3,15	5
Польща	46	46	0	0
Словаччина	89	87	1,82	2
Угорщина	94	87	8,68	7
Румунія	34	41	-13,44	-7
Молдова	44	84	-2,8	-40
Болгарія	67	70	-1,53	-3
Туреччина	26	32	-47,34	-6
Україна	51	59	-14,08	-8
Грузія	38	58	-3	-20
США	14	17	-487,32	-3
Німеччина	52	46	205,68	6
Франція	27	30	-78,36	-3
Британія	32	34	-49,42	-2
Італія	30	29	20,14	1

8. Структура експорту на 2012 рік [20].

Показник / Держава	Продовольство, %	Сільгоспсировина, %	Паливо, %	Руди і метали, %	Промислові вироби, %
РФ	3,2	1,8	70,3	4	14,2
Білорусь	9,2	1,5	35	0,6	48
Польща	12	1,3	5	4,9	77
Словаччина	5,8	1	5,8	3	84
Угорщина	9	0,8	4	1,7	80
Румунія	8,5	2,3	5,1	3,8	77,5
Молдова	58,3	0,8	0,3	3,4	37
Болгарія	15,3	1,3	16,2	17,2	47,5
Туреччина	10,8	0,5	5,3	4,3	77,7
Україна	26	1	4,9	6,8	60,7
Грузія	29,2	0,9	3	11,1	53,4
США	10,2	2,5	10,3	3,7	63,4
Німеччина	5,5	0,8	2,8	3	82,5
Франція	12,6	1	4,5	2,4	77
Британія	6,2	0,7	14	3,8	66,4
Італія	7,7	0,7	4,8	2,3	82,2

9. Структура імпорту на 2012 рік [20].

Показник / Держава	Продовольство, %	Сільгоспсировина, %	Паливо, %	Руди і метали, %	Промислові вироби, %
РФ	12,3	0,9	1,5	1,1	67,5
Білорусь	6,8	1,5	41	3,3	41
Польща	8,3	1,8	13,7	3,5	70
Словаччина	6,8	1,4	13,2	4	74
Угорщина	5	1,2	12,7	2,7	69
Румунія	8,1	1,7	12,2	2,7	72,6
Молдова	13,8	1,4	13,7	0,8	61
Болгарія	8,8	1	24,9	9,3	53
Туреччина	4,6	2,5	9,1	8,3	57,8
Україна	8,3	0,9	31	2,6	56,3
Грузія	16	0,8	17,1	1,7	64
США	5,1	0,9	18,7	2,3	70,1
Німеччина	7,4	1,4	14,8	4,7	65,6
Франція	8,4	1,2	17,5	2,7	70
Британія	8,9	1	14	4,1	60,9
Італія	9,3	2,3	20	5,3	62

10. Незалежність від імпорту* нафти, газу, електроенергії на 2010 рік [21].

Показник	Незалежність від імпорту		
	нафта, %	газ, %	електроенергія, %
Держава			
РФ	198,4	141,3	102,2
Білорусь	8,2	1,1	85,2
Польща	2,6	30	103,3
Словаччина	0,3	2,2	97,5
Угорщина	10	22,6	84,4
Румунія	42,5	78	103,2
Молдова	108,3	0	89,7
Болгарія	0,4	13,3	126,6
Туреччина	11,4	1,7	99,6
Україна	30,3	33,2	103,3
Грузія	340	0,3	104,7
США	37,3	93,2	99,2
Німеччина	2,8	15,7	100,6
Франція	1,4	1,4	111,2
Британія	68,9	58,1	98,3
Італія	6,8	10,8	86,9

* Незалежність від імпорту – доля внутрішнього виробництва у внутрішньому споживанні.

11. Доля тіньової економіки* на 2010 рік [21].

Держава	Доля тіньової економіки, %	Держава	Доля тіньової економіки, %
РФ	20,5	Туреччина	18
Білорусь	11,1	Україна	31,8
Польща	14,7	Грузія	14,7
Словаччина	15,7	США	4
Угорщина	5,4	Німеччина	4
Румунія	22,2	Франція	4
Молдова	33,5	Британія	4
Болгарія	22,4	Італія	12

* Доля тіньової економіки оцінюється за показником неформальних платежів офіційним особам – відсоткового відношення кількості підприємців, які зазначили про факт неформального платежу, до загальної кількості опитуваних підприємців.

12. Індекси інноваційного розвитку економіки* на 2012 рік: індекс інновацій [22], витрати на наукові дослідження [23], індекс технологічного експорту [24].

Показник	Індекс інновацій, %	Витрати на наукові дослідження, % від ВВП	Індекс технологічного експорту, %
Держава			
1	2	3	4
РФ	37,2	1,12	8
Білорусь	34,6	0,76	2,57

1	2	3	4
Польща	40,1	0,77	5,87
Словаччина	42,2	0,68	7,1
Угорщина	46,9	1,2	22,73
Румунія	40,3	0,48	10,18
Молдова	40,9	0,41	6,3
Болгарія	41,3	0,57	7,47
Туреччина	36	0,84	1,83
Україна	35,8	0,73	4,39
Грузія	35,6	0	1,78
США	60,3	2,77	18,09
Німеччина	55,8	2,84	14,96
Франція	52,8	2,25	23,74
Британія	61,2	1,77	21,3
Італія	47,8	1,25	7,35

* Індекс інновацій – узагальнений показник інноваційного розвитку економіки. Розраховується кількома західними установами і залежить від множини складових, які визначають ефективне управління і регулювання розвитком інновацій, людський капітал, дослідження, інфраструктура, інвестиційна політика тощо.

** Індекс технологічного експорту – відношення обсягу високотехнологічного експорту до обсягу експорту оброблювальної промисловості.

13. Світові індекси*: розвитку продовольчої безпеки на 2012 рік [25], індекс розвитку інфраструктури на 2012 рік [26], розвитку людського потенціалу ООН на 2012 рік [27], індекс процвітання LEGATUM на 2012 рік [28], індекс глобального миролюбства на 2013 рік [29].

Показник	Індекс розвитку продовольчої безпеки	Індекс розвитку інфраструктури	Індекс розвитку людського потенціалу ООН	Індекс процвітання LEGATUM	Індекс глобального миролюбства
Держава					
РФ	117,8	2,45	0,788	61	3,06
Білорусь	119	2,78	0,793	58	2,117
Польща	102,63	3,1	0,821	34	1,53
Словаччина	91,47	2,99	0,84	38	1,622
Угорщина	87,8	3,14	0,831	41	1,52
Румунія	105,34	2,51	0,786	55	1,584
Молдова	102,44	2,44	0,66	89	1,984
Болгарія	113,07	3,2	0,782	49	1,663
Туреччина	119	3,62	0,722	87	2,437
Україна	123,34	2,69	0,74	64	2,238
Грузія	77,66	2,85	0,745	84	2,511
США	105,29	4,14	0,937	11	2,126
Німеччина	104,43	4,26	0,92	14	1,431
Франція	102,42	3,96	0,893	20	1,863
Британія	103,88	3,95	0,875	16	1,787
Італія	95,65	3,74	0,881	32	1,663

* Індекс розвитку продовольчої безпеки є співвідношенням обсягу виробництва продовольчих культур у поточному році до усередненого обсягу у 2004-2006 роках.

Індекс розвитку інфраструктури визначається на основі опитувань компаній і фізичних осіб в шкалі від 1 до 5.

Індекс розвитку людського потенціалу ООН є узагальненим показником, який розраховується на основі часткових показників стосовно рівня життя, грамотності населення, освіченості, тривалості життя тощо.

Індекс процвітання LEGATUM віддзеркалює різні аспекти життя суспільства і параметри суспільного добробуту і розраховується однойменним британським інститутом, виходячи з оцінок економіки, підприємництва, управління, освіти, охорони здоров'я, безпеки, особистих свобод і соціального капіталу.

Індекс глобального миролюбства є узагальненим показником, який визначає рівень насильства у внутрішній та зовнішній політиці держави і залежить від рівня злочинності, характеру міжнародних відносин, витрат на оборону тощо.

Висновок. Наведені вище чисельні дані можуть бути корисними для моделювання і аналізу воєнно-економічного потенціалу провідних світових держав, а також держав регіону довкола України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. <http://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL>
2. pod.Elise.ru.ocs/20119/index-9375-1.html

3. www.nationmaster.com
4. <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>
5. <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.ATLS.CD>
6. <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GNP.PCAP.PP.CD>
7. Витрати на оборону, роззброєння та міжнародна безпека. Щорічник СІПІ, Стокгольмський міжнародний інститут дослідження миру, 2012.
8. <http://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.GD.ZS>
9. <http://data.worldbank.org/indicator/SH.XPD.TOTL.ZS>
10. <http://data.worldbank.org/indicator/FI.RES.TOTL.CD>
11. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2186.html>
12. <http://data.worldbank.org/indicator/BN.CAB.XOKA.CD>
13. <http://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG>
14. <http://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS>
15. <http://data.worldbank.org/indicator/NV.AGR.TOTL.ZS>
16. <http://data.worldbank.org/indicator/NV.IND.TOTL.ZS>
17. <http://data.worldbank.org/indicator/CM.MKT.LCAP.GD.ZS>
18. <http://data.worldbank.org/indicator/NE.IMP.GNFS.ZS>
19. <http://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.ZS>
20. databank.worldbank.org
21. <http://data.worldbank.org/indicator/IC.FRM.CORR.ZS>
22. <http://www.globalinnovationindex.org/content.aspx?page=data-analysis>
23. <http://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS>
24. <http://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.MF.ZS>
25. <http://data.worldbank.org/indicator/AG.PRD.FOOD.XD>
26. <http://data.worldbank.org/indicator/LP.LPI.INFR.XQ>
27. hdr.undp.org/en
28. <http://www.prosperity.com>
29. gtmarket.ru/ratings/global-peace-index/global-peace-index-info